

O elektroodpad sa najefektívnejšie postarajú sami výrobcovia

Výrobcom elektrozariadení ukladá legislatíva množstvo povinností. V prvom rade je to zabezpečenie zberu, zhodnotenia a recyklácie elektroodpadu v presne stanovených objemoch. Väčšina firiem preto využíva takzvané kolektívne plnenie, v rámci ktorého zabezpečuje časť administratívy a samotné plnenie zberových cieľov organizácia zodpovednosti výrobcov (OZV). V súčasnosti funguje na Slovensku 12 subjektov, ktorým boli v roku 2016 udelené autorizácie na činnosť OZV pre elektrozariadenia. Skúsenosti po takmer dvoch rokoch fungovania nového systému ukazujú, že firmy by výber OZV mali zvážiť naozaj dôkladne. V konečnom dôsledku je totiž okrem splnenia zberov dôležitá aj otázka, ako OZV so zaplatenými poplatkami hospodári. Rozprávali sme sa s **Jozefom Kozákom, výkonným riaditeľom SEWA, a. s.**, ktorá je počtom členov – výrobcov elektrozariadení – najväčšou organizáciou zodpovednosti výrobcov na Slovensku.

ADVERTORIÁL

PCR: Zákon o odpadoch z roku 2015 prešiel niekoľkými ďalšími úpravami. Má vôbec malá firma pôsobiaca v oblasti IT alebo predajňa s domácimi spotrebičmi kapacitu sledovať všetky tieto zmeny?

JK: Legislatíva týkajúca sa výrobcov elektrozariadení je veľmi dynamická a naozaj prináša stále nové povinnosti. Keby ich firma mala plniť sama, v praxi by to znamenalo nielen množstvo administratívy, ale aj zabezpečenie logistiky a finančne náročného procesu zberu, zhodnotenia a ekologickej recyklácie elektroodpadu. Nehovoriac o povinnosti zabezpečiť presne definovaný objem vzdelávacích aktivít. Ak sa teda chce firma venovať svojmu core biznisu, je pre ňu najjednoduchšie riešenie preniesť väčšinu týchto povinností na OZV.

PCR: Podľa registra Ministerstva životného prostredia SR pôsobí na Slovensku 12 subjektov, ktorým bola udelená autorizácia na elektroodpad. Podľa čoho si má firma vybrať, aby mala istotu, že všetky jej povinnosti budú splnené včas a v rozsahu ustanovenom zákonom?

JK: Kľúčová povinnosť OZV je zabezpečenie dostatočne rozsiahlej zbernej siete, ktorá zaručuje splnenie vyhradených povinností zastúpených výrobcov. Každá OZV musela pred získaním autorizácie splniť podmienky ustanovené zákonom. Jej činnosť je priebežne kontrolovaná zo strany štátnych orgánov. Napriek tomu sa jednotlivé OZV od seba líšia v rôznych parametroch: či už ide o ceny služieb, ktoré sú pre väčšinu firiem kľúčovým kritériom, nastavenie administratívnych procesov a logistiky, informačný systém, počet členov, štruktúra a spôsob riadenia, doplnkové služby pre klientov a pod. Keby sme sa však vrátili ku kľúčovej otázke pre každého podnikateľa, k cene, súvislosť medzi ňou a všetkými spomínanými kritériami je naozaj veľká.

PCR: Skúsme to preniesť do praktickej roviny. Stačí, ak si firma porovná cenníky jednotlivých OZV?

JK: Nie každá OZV zverejňuje ceny a nie každá má rovnakú cenovú politiku. SEWA

má ceny voľne prístupné aj na webovej stránke a v zmluvách nerobíme rozdiel medzi malou a veľkou firmou. Oveľa dôležitejšie je však pri výbere OZV uvažovať v súvislostiach. Myšlienka, že riadenie organizácie združujúcej veľké množstvo firiem nemôže efektívne fungovať bez participácie ich zástupcov, nie je nová. V praxi sa nám potvrdzuje, že jedine OZV, ktorá združuje výrobcov a je riadená ich zástupcami, sa dokáže hospodárne postarať o finančné prostriedky vynakladané na zber a recykláciu. V roku 2017 sa nám podarilo ušetriť viac ako 461-tisíc eur, ktoré sme našim členom vrátili formou dobropisu. Zároveň sme od 1. januára znížili ceny vybraných položiek elektrozariadení priemerne o 15 %.

PCR: Ako sa dá dosiahnuť cenová úspora a následné zníženie cien na trhu, kde je pomerne veľká konkurencia iných organizácií zodpovednosti výrobcov?

JK: Aj v minulom roku pokračoval plynulý nárast členskej základne SEWA, a. s. Keďže logistika materiálového toku sa s rastúcim počtom klientov prakticky nemení, dokážeme dosiahnuť úspory práve z rozsahu. Ak sa nám teda povinnosti podarí splniť efektívnejšie, automaticky pristupujeme k zníženiu recyklačného poplatku. Ako organizácii zodpovednosti výrobcov nám navyše zákon ukladá povinnosť hospodáriť neziskovo, čo u nás neznamená, že hospodárime „veľkorýso“. Naopak, na veľkú časť služieb stále vypisujeme tender a takto dokážeme pre našich členov dosiahnuť nižšie ceny a úspory, ktoré potom môžu investovať tam, kde to potrebujú.

PCR: Do akej miery ovplyvňuje dosahovanie výsledkov spomínaná štruktúra členskej základne?

JK: SEWA, a. s., bola založená v roku 2005 výrobcami združenými v IT asociácii Slovenska (ITAS) a v Asociácii dovozcov audiovizuálnych technológií (ADAT). Už vtedy bolo našim kľúčovým cieľom zabezpečiť nákladovo efektívne služby kolektívneho

JOZEF KOZÁK

plnenia v oblasti elektrozariadení a elektroodpadu. Dnes môžeme s čistým svedomím konštatovať, že aj po viac ako 12 rokoch existencie sa tohto zámeru pevne držíme. Kým v roku 2010 sme sa zasadili za otvorenie trhu so spracováním elektroodpadu a postupne dosiahli výrazné zníženie recyklačných poplatkov, aj dnes aktívne presadzujeme rovnaké a transparentné pravidlá na trhu s odpadmi. Zároveň sa sústredíme na maximálne cenovo efektívne nakladanie s prostriedkami našich členov a robíme všetko pre to, aby sme ich čo najviac odbremenili od administratívneho zaťaženia vyplývajúceho z legislatívy. Počtom členov – výrobcov elektrozariadení – a komplexnosťou služieb sme najväčšia OZV pre elektrozariadenia na Slovensku. A ja som presvedčený, že práve veľkosť, štruktúra členskej základne a fakt, že našim riadiacim orgánom je stále ITAS, sú na plnenie našich cieľov kľúčové.

PCR: S elektroodpadom však pomáhate aj inštitúciám a firmám, ktoré nie sú výrobcami elektrozariadení. Čo vás na to motivuje?

JK: Naším dlhodobým cieľom je zjednodušenie procesu zberu, spracovania a recyklácie elektroodpadu. Aj preto bezplatne odvážame z firiem, škôl a inštitúcií elektroodpad v priebehu celého roka. Vlni sme takto vyzbierali viac než 629 ton elektroodpadu z 392 firiem a inštitúcií z celého Slovenska. Navyše je to obojstranne výhodná spolupráca. Nám to pomáha dosahovať objemy, ktoré na plnenie povinností našich klientov potrebujeme, a firmy ušetria finančné aj administratívne náklady na logistiku odvozu vyradených elektrozariadení na zberný dvor. My ich odvezieme bezplatne až priamo k spracovateľovi a zároveň im vystavíme potvrdenie o ekologickej recyklácii, ktoré slúži aj pre potreby účtovníctva.